

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**На засіданні кафедри терапевтичної
стоматології, пародонтології та дитячої
терапевтичної стоматології
протокол від 29.08.2025 № 1**

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

**ВИРОБНИЧОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ З
ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ (6 семестр)**

Підготовки фахівців другого (магістерського рівня) вищої освіти

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

**Другий (магістерський) рівень
Магістр
22 «Охорона здоров'я»
221 «Стоматологія» / ОП Стоматологія 2024**

**ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ**

**Магістр стоматології
Лікар-стоматолог**

Розробники робочої навчальної програми:

Копчак Оксана Вікторівна - доктор медичних наук, професор;
Азаров Олексій Вікторович - кандидат медичних наук, доцент;
Куліш Альона Станіславівна - кандидат медичних наук, асистент;
Оболонська Ганна Олександрівна - кандидат медичних наук, асистент;
Черняк Світлана Ярославівна - асистент кафедри;
Береговий Олексій Олександрович - асистент кафедри.

Рецензенти (внутрішній):

Дорошенко Світлана Іванівна - доктор медичних наук, професор;
Паталаха Олена Валеріївна - кандидат медичних наук, доцент.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з Виробничої практики з терапевтичної стоматології (6 семестр) складена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 24.06.2019 №879 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 221 Стоматологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Стоматологія» (далі ОПП «Стоматологія»).

Анотація

Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології (6 семестр) триває 10 днів в стоматологічній поліклініці, стоматологічних кабінетах в обсязі професійних обов'язків лікаря-гігієніста стоматолога. До роботи з хворими допускаються студенти, які повністю виконали освітню програму за 3 рік навчання.

Предмет вивчення	Засвоєння особливостей перебігу, сучасних методів діагностики та використання новітніх технологій при лікуванні пацієнтів з одонтопатологією.
Передумови вивчення (міждисциплінарні зв'язки)	Передумовами для вивчення дисципліни «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології (6 семестр)» є: - базові знання з загальномедичних дисциплін; - базові знання з фармакології; - поглибленні знання дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології»; - базові знання медичної англійської мови. Міждисциплінарні зв'язки: стоматологія дитячого віку, ортопедична стоматологія, хірургічна стоматологія, нормальна анатомія, гістологія, нормальна фізіологія, патологічна фізіологія, топографічна анатомія та оперативна хірургія, мікробіологія, біохімія, фармакологія, внутрішні хвороби, ендокринологія, шкірно-венеричні, нервові та ЛОР-хвороби, анестезіологія та реанімація.
Мета та цілі освітнього компонента	Метою викладання навчальної дисципліни «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології (6 семестр)» є підготовка фахівця, здатного розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері стоматології та охорони здоров'я або у процесі навчання, що характеризуються невизначеністю умов і вимог та виконувати професійну діяльність лікаря-стоматолога. Основними завданнями вивчення дисципліни «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології (6 семестр)» є: формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички для розв'язання типових задач діяльності лікаря-стоматолога в галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, і задач, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками невідкладних станів, синдромів і симптомів стоматологічних та соматичних захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних та стоматологічних маніпуляцій.

Результати вивчення освітнього компонента (далі - РВОК)		
Знання (ЗН)	Код	Назва
	ЗН1	Анатомо-гістологічні особливості будови зубів, пульпи зуба, періодонту.

	ЗН2	Класифікації захворювань твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту.
	ЗН3	Етіологію і патогенез захворювань твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту.
	ЗН4	Клінічні ознаки захворювань твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту.
	ЗН5	Діагностику захворювань твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту
	ЗН6	Диференційну діагностику захворювань твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту.
	ЗН7	Варіанти больового синдрому в щелепно-лицевій ділянці при різних формах пульпіту та періодонтиту.
	ЗН8	Рентгенологічні методи діагностики на стоматологічному прийомі.
	ЗН9	Основні та додаткові методи обстеження на стоматологічному прийомі.
	ЗН10	Методи профілактики, лікування, підтримуючої терапії і потреба диспансеризації хворих із патологією твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту.
Вміння (В)	В1	Аналізувати дані об'єктивного та суб'єктивного обстеження стоматологічного хворого.
	В2	Обрати додаткові методи обстеження стоматологічного хворого.
	В3	Діагностувати і проводити диференційну діагностику хворих із захворюваннями твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту
	В4	Інтерпретувати результати клінічного і лабораторного обстеження хворих із захворюваннями твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту
	В5	Проводити профілактику, лікування, динамічне спостереження і підтримуючу терапію хворим із захворюваннями твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту
	В6	Скласти план лікування хворого із захворюваннями твердих тканин зубів (каріозного і некаріозного походження), пульпи, періодонту
	В7	Заповнювати картку стоматологічного хворого (форма №43/0)
Практичні навички (ПН)	ПН1	Провести суб'єктивне обстеження стоматологічного хворого: зібрати скарги, анамнез захворювання і життя.
	ПН2	Застосувати основні методи об'єктивного обстеження: зовнішній огляд хворого, огляд присінка та власне порожнини рота.
	ПН3	Провести обстеження місця захворювання: огляд каріозної порожнини, зондування, перкусію, пальпацію слизової оболонки в області причинного зуба.
	ПН4	Виконати допоміжні методи обстеження пацієнта: термодіагностику, електроодонтодіагностику, карієс-маркування (вітальне фарбування).
	ПН5	Провести обстеження місць виходу периферичних гілок трійчастого нерва.

ПН6	Інтерпретувати результати рентгенологічних досліджень щелепно-лицьової ділянки.
ПН7	Заповнити амбулаторну карту стоматологічного хворого з карієсом і некаріозними ураженнями.
ПН8	Провести визначення гігієнічного індексу за Green-Vermillion, Silness-Loe та Федоровим-Володкіною і дати оцінку стану гігієни порожнини рота.
ПН9	Провести професійну гігієну порожнини рота. Видалити м'які та тверді зубні відкладення різними способами: мануальним/інструментальним, хімічним, апаратним (повітряно-абразивним, звуковим, ультразвуковими магнітострикційним та п'єзоелектричним), комбінованим.
ПН10	Провести професійну гігієну порожнини рота в ділянці імплантів.
ПН11	Провести оцінку ефективності гігієни порожнини рота хворого та призначити індивідуальні засоби гігієни.
ПН12	Провести тест емалевої резистентності (ТЕР-тест) та рН ротової рідини.
ПН13	Призначити і провести оперативне лікування різних форм карієсу.
ПН14	Призначити і провести оперативне лікування різних форм некаріозних уражень.
ПН15	Виконати аплікаційне, інфільтраційне, провідникове, інтралігаментарне, підокісне знеболення.
ПН16	Призначити й провести ремінералізуючу терапію при захворюваннях твердих тканин зубів.
ПН17	Провести відбілювання зубів різними методами, враховуючи причину дисколориту.
ПН18	Виконати відновлення анатомічної форми коронки на фантомі зуба за допомогою оклюзійного ключа.
ПН19	Відпрепарувати фантомний зуб і відновити прямим композитним вініром.
ПН20	Діагностувати різні за етіологією, патоморфологічними проявами форми гострого та хронічного запалення пульпи, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
ПН21	Надати невідкладну допомогу пацієнту з гострими формами пульпітів.
ПН22	Призначити за показанням та провести лікування пульпіту методом збереження життєдіяльності пульпи, використовуючи лікарські речовини різних груп в складі лікувальних паст.
ПН23	Призначити за показанням та провести лікування пульпіту вітальним ампутаційним методом, використовуючи лікарські речовини різних груп в складі лікувальних паст.
ПН24	Призначити за показанням та провести лікування пульпіту вітальним екстирпаційним методом, використовуючи лікарські речовини гемостатичної, антисептичної дії.
ПН25	Призначити за показанням та провести лікування пульпіту девітальним екстирпаційним методом.

	ПН26	Провести обробку кореневих каналів, за сучасними протоколами лікування. (використовуючи різні техніки, інструментарій та медикаментозні засоби).
	ПН27	Обрати силери для різних клінічних ситуацій при лікуванні пульпітів.
	ПН28	Пломбувати кореневі канали при лікуванні пульпіту за сучасними протоколами лікування.
	ПН29	Виявити причини помилок та ускладнень і способи їх усунення при пломбуванні кореневих каналів.
	ПН30	Заповнити амбулаторну карту стоматологічного хворого на різні форми пульпіту
	ПН31	Діагностувати різні за етіологією та клінічними проявами гострі та хронічні форми верхівкового періодонтиту, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
	ПН32	Провести диференціальну діагностику різних форм верхівкового періодонтиту.
	ПН33	Провести рентгенологічну діагностику періодонтитів.
	ПН34	Провести поетапне лікування різних форм верхівкового періодонтиту за сучасними протоколами лікування.
	ПН35	Надати невідкладну допомогу пацієнту з гострим періодонтитом.
	ПН36	Виконати реставрацію після ендодонтичного лікування.
	ПН37	Виявляти помилки, допущені в діагностиці та на етапах лікування періодонтиту, проводити маніпуляції для їх усунення.
	ПН38	Заповнити амбулаторну карту стоматологічного хворого на різні форми періодонтиту

Вклад РВОК до формування загальних та фахових компетентостей відповідно до Освітньої програми (далі – ОП)			
Компетентності	Код компетентності	Назва компетентності	РВОК (вказати коди)
Загальні компетентності	ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗН1-ЗН10, В1-В7
	ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.	ПН1-ПН38
	ЗК7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	ЗН1-ЗН10, В1, В2
	ЗК8	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..	ПН1-ПН38
	ЗК9	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПН1-ПН38
	ЗК11	Здатність працювати в команді.	ПН1-ПН38
	СК1	Спроможність збирати медичну інформацію про	ЗН1-ЗН10, В1-В4, ПН1 - ПН6

Фахові компетенції		пацієнта і аналізувати клінічні данні.	
	СК2	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень	ЗН4, ЗН5, ЗН8, ЗН9, В1-В4, ПН6
	СК3	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	ЗН1-ЗН6, В7, ПН7, ПН30, ПН38
	СК5	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	ЗН10, В6, ПН13, ПН14, ПН22-ПН28, ПН34
	СК6	Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	ЗН10, В5
	СК7	Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.	ЗН1-ЗН6, В1-В7
	СК8	Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	ЗН10, В1-В7, ПН1 - ПН38
	СК9	Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	ЗН10, В5, В6, ПН1 - ПН38
	СК12	Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.	ЗН10, В5
	СК13	Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я	ЗН3, ПН1-ПН5

		населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	
	СК14	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	В7, ПН7, ПН30, ПН38
	СК15	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	ПН7, В6 В7, ПН30, ПН38
	СК16	Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.	ЗН10, В5

Вклад РВОК до програмних результатів навчання (ПРН), визначених у ОП			
Код ПРН	Назва ПРН	Перелік синдромів та симптомів; захворювань; станів; невідкладних станів; досліджень; медичних маніпуляцій, вказаних у додатках (списках) до ОП за наявності списків.	РВОК (вказати коди)
ПРН 1	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).	Список 1 (синдроми та симптоми) 1. асиметрія обличчя 2. біль у зубах 3. гіперестезія 4. головний біль 5. дефекти коронкової частини зуба 6. дисколорит зубів 7. диспропорція обличчя 8. набряковий синдром 9. назубні відкладення 10. норицевий хід 11. патологічна стертість зубів 12. патологічна рухомість зубів 13. флуктуація Список 2 (стоматологічні захворювання) 1. гіперестезія 2. гіпоплазія 3. гіперплазія емалі 4. флюороз 5. ерозія твердих тканин зуба 6. клиноподібний дефект 7. стирання зубів 8. некроз твердих тканин зуба 9. дисколорити 10. травматичні ушкодження зубів 11. карієс 12. пульпіт 13. періодонтит	ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В3, ПН1, ПН2, ПН3, ПН20, ПН21, ПН31, ПН32

ПРН 2	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).	Список 5 (лабораторні та інструментальні дослідження): 1. функціональна діагностика стану порожнини рота (люмінісцентна, реопародонтографія, стоматоскопія, капіляроскопія, вакуумна проба та ін.).	ЗН8, ЗН9, В1, В2, В4, ПН1, ПН2, ПН4, ПН6, ПН12
ПРН 3	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).	Список 2 (стоматологічні захворювання) 1. гіперестезія 2. гіпоплазія 3. гіперплазія емалі 4. флюороз 5. ерозія твердих тканин зуба 6. клиноподібний дефект 7. стирання зубів 8. некроз твердих тканин зуба 9. дисколорити 10. травматичні ушкодження зубів 11. карієс 12. пульпіт 13. періодонтит Список 5 (лабораторні та інструментальні дослідження): 1. функціональна діагностика стану порожнини рота (люмінісцентна, реопародонтографія, стоматоскопія, капіляроскопія, вакуумна проба та ін.).	ЗН5, ЗН6, ЗН8, ЗН9, В2, В3, В4, ПН4, ПН6, ПН20, ПН31, ПН32, ПН33
ПРН 4	Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).	Список 2.1 (основні стоматологічні захворювання) 1. некаріозні ураження зубів 2. карієс постійних зубів 3. захворювання пульпи постійних зубів 4. періодонтит постійних зубів	ЗН5, ЗН6, В3, В4, В6, ПН20, ПН24, ПН25, ПН28, ПН31, ПН32, ПН34

ПРН 8	Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	Список 2 (стоматологічні захворювання) 1. гіперестезія 2. гіпоплазія 3. гіперплазія емалі 4. флюороз 5. ерозія твердих тканин зуба 6. клиноподібний дефект 7. стирання зубів 8. некроз твердих тканин зуба 9. дисколорити 10. травматичні ушкодження зубів 11. карієс 12. пульпіт 13. періодонтит	ЗН10, В5, В6, ПН13, ПН14, ПН16, ПН17, ПН18, ПН19, ПН22– ПН29, ПН34, ПН36
ПРН 9	Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	Список 2 (стоматологічні захворювання) 1. гіперестезія 2. гіпоплазія 3. гіперплазія емалі 4. флюороз 5. ерозія твердих тканин зуба 6. клиноподібний дефект 7. стирання зубів 8. некроз твердих тканин зуба 9. дисколорити 10. травматичні ушкодження зубів 11. карієс 12. пульпіт 13. періодонтит	ЗН10, В5, В6, ПН11, ПН16
ПРН 10	Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	Список 3 Фізіологічні стани та соматичні захворювання, що потребують особливої тактики ведення пацієнта А) Фізіологічні стани: 1. вагітність Б) Хвороби крові та кровотворних органів: 2. анемії 3. гемофілія 4. лейкемії 5. тромбоцитопенічна пурпура В) Серцево-судинні захворювання: 6. артеріальна гіпертензія 7. інфекційний ендокардит 8. вади серця 9. серцева недостатність 10. серцева аритмія 11. наявність кардіостимулятора Г) Психічні порушення: 12. гострий психоз, в т.ч. алкогольний делірій 13. епілепсія Д) Хвороби дихальної системи та середостіння: 14. бронхіальна астма Ж) Патологія ЛОР органів: 15. тонзиліт 16. риніт 17. синусіт 18. викривлення носової перегородки	ЗН3, ЗН10, В1, В5, В6, ПН1, ПН2, ПН15, ПН16, ПН21

		Ж) Хвороби ендокринної системи: 19. цукровий діабет 20. хвороби щитоподібної залози 3) Патології скелетно-м'язової системи та сполучної тканини: 21. системні васкуліти (геморагічний васкуліт) 22. ревматоїдний артрит 23. порушення постави Е) Інфекційні і паразитарні хвороби: 24. ВІЛ-інфекція /СНІД 25. вірусні гепатити 26. дифтерія 27. правець 28. сибірка 29. туберкульоз різної локалізації 30. холера 31. чума 32. гонорея 33. сифіліс	
ПРН 11	Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).	Список 2.1 (основні стоматологічні захворювання) 1. некаріозні ураження зубів 2. карієс постійних зубів 3. захворювання пульпи постійних зубів 4. періодонтит постійних зубів	ЗН10, В5, В6, ПН13, ПН14, ПН22–ПН29, ПН34, ПН36, ПН37
ПРН 14	Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.		ЗН9, В1, В4, ПН6, ПН7
ПРН 15	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.		ЗН10, В5, ПН8, ПН9, ПН11

ПРН 21	Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).	Список 6 (медичні маніпуляції) 1. виконувати штучне дихання 2. виконувати непрямий масаж серця 3. фіксувати язик 4. здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі 5. промивати шлунок, кишечник 6. проводити транспортну іммобілізацію 7. проводити ін'єкції лікарських речовин (внутрішньом'язове, підшкірне, внутрішньовенне струминне та крапельне введення) 8. вимірювати артеріальний тиск	ЗН9, ЗН10, В5, ПН15, ПН21, ПН30
ПРН 22	Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).	Список 7 (стоматологічні маніпуляції) 1. ампутація пульпи постійних зубів 2. визначення кислотостійкості емалі зубів (ТЕР, КОШРЕ, СКТ-тест) 3. діагностичне використання барвників 4. екстирпація пульпи постійних зубів 5. електроодонтодіагностика 6. місцеве знеболювання при лікуванні стоматологічних захворювань різними методами (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове) 7. накладання та видалення тимчасових пломб і герметичних пов'язок при лікуванні карієсу, пульпіту, періодонтиту 8. накладання кофердаму 9. obturaція кореневих каналів постійних зубів різними матеріалами 10. пломбування каріозних порожнин постійних зубів різними пломбувальними матеріалами 11. покриття зубів лікувальними та профілактичними лаками, гелями, десенситайзерами 12. препарування та очищення кореневих каналів постійних зубів 13. препарування каріозних порожнин постійних зубів з урахуванням і виду пломбувального матеріалу 14. проведення інтрадентального електрофорезу 15. пряме і непряме покриття пульпи 16. шліфування та полірування пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів	ЗН10, В5, В6, В7, ПН13– ПН19, ПН22– ПН29, ПН34, ПН36, ПН38

Структура робочої навчальної програми практики

Структура освітнього компонента	Кредитів ЄКТС	Кількість годин			
		Всього	Аудиторних		Самостійна робота
			Лекцій	Практичні/лабораторні/семінарські заняття	

Всього	4,5	135	-	-	135
---------------	------------	------------	----------	----------	------------

Самостійна робота (СР)		
№ п/п	Вид самостійної роботи	Відсоток кількості годин, відведених на СР
1	Теоретична підготовка (опрацювання теоретичного матеріалу, робота з навчальною літературою, методичними рекомендаціями тощо)	20%
2	Опрацювання практичних навичок та підготовка щоденника практики	30%
3	Курація хворих	30%
4	Інтерпретація даних лабораторних та інструментальних методів дослідження	10%
5	Підготовка до підсумкового контролю	10%

Перелік вмінь та практичних навичок

№ з/п	Вміння та практичні навички	Кількість навичок
1	Провести суб'єктивне обстеження стоматологічного хворого: зібрати скарги, анамнез захворювання і життя.	30
2	Застосувати основні методи об'єктивного обстеження: зовнішній огляд хворого, огляд присінка та власне порожнини рота.	30
3	Провести обстеження місця захворювання: огляд каріозної порожнини, зондування, перкусію, пальпацію слизової оболонки в області причинного зуба.	15-20
4	Виконати допоміжні методи обстеження пацієнта: термодіагностику, електроодонтодіагностику, карієс-маркування (вітальне фарбування).	15-20
5	Провести обстеження місць виходу периферичних гілок трійчастого нерва.	10
6	Інтерпретувати результати рентгенологічних досліджень щелепно-лицьової ділянки.	10-15
7	Заповнити амбулаторну карту стоматологічного хворого з карієсом і некаріозними ураженнями.	20
8	Провести визначення гігієнічного індексу за Green-Vermillion, Silness-Loe та Федоровим-Володкіною і дати оцінку стану гігієни порожнини рота.	5-10
9	Провести професійну гігієну порожнини рота. Видалити м'які та тверді зубні відкладення різними способами: мануальним/інструментальним, хімічним, апаратним (повітряно-абразивним, звуковим, ультразвуковими магнітострикційним та п'єзоелектричним), комбінованим.	5-10
10	Провести професійну гігієну порожнини рота в ділянці імплантів.	1-5
11	Провести оцінку ефективності гігієни порожнини рота хворого та призначити індивідуальні засоби гігієни.	5-10
12	Провести тест емалевої резистентності (ТЕР-тест) та pH ротової рідини.	1-3
13	Призначити і провести оперативне лікування різних форм карієсу.	10-15

14	Призначити і провести оперативне лікування різних форм некаріозних уражень.	1-5
15	Виконати аплікаційне, інфільтраційне, провідникове, інтралігаментарне, підокісне знеболення.	5-10
16	Призначити й провести ремінералізуючу терапію при захворюваннях твердих тканин зубів.	5-10
17	Провести відбілювання зубів різними методами, враховуючи причину дисколориту.	1-2
18	Виконати відновлення анатомічної форми коронки на фантомі зуба за допомогою оклюзійного ключа.	5
19	Відпрепарувати фантомний зуб і відновити прямим композитним вініром.	5
20	Діагностувати різні за етіологією, патоморфологічними проявами форми гострого та хронічного запалення пульпи, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.	1-5
21	Надати невідкладну допомогу пацієнту з гострими формами пульпітів.	1-5
22	Призначити за показанням та провести лікування пульпіту методом збереження життєдіяльності пульпи, використовуючи лікарські речовини різних груп в складі лікувальних паст.	1
23	Призначити за показанням та провести лікування пульпіту вітальним ампутаційним методом, використовуючи лікарські речовини різних груп в складі лікувальних паст.	1
24	Призначити за показанням та провести лікування пульпіту вітальним екстирпаційним методом, використовуючи лікарські речовини гемостатичної, антисептичної дії.	3-5
25	Призначити за показанням та провести лікування пульпіту девітальним екстирпаційним методом.	3-5
26	Провести обробку кореневих каналів, за сучасними протоколами лікування. (використовуючи різні техніки, інструментарій та медикаментозні засоби).	3-5
27	Обрати силери для різних клінічних ситуацій при лікуванні пульпітів.	3-5
28	Пломбувати кореневі канали при лікуванні пульпіту за сучасними протоколами лікування.	3-5
29	Заповнити амбулаторну карту стоматологічного хворого на різні форми пульпіту.	10
30	Діагностувати різні за етіологією та клінічними проявами гострі та хронічні форми верхівкового періодонтиту, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.	1-5
31	Провести диференціальну діагностику різних форм верхівкового періодонтиту.	1-5
32	Провести рентгенологічну діагностику періодонтитів.	1-5
33	Провести поетапне лікування різних форм верхівкового періодонтиту за сучасними протоколами лікування.	1-5
34	Надати невідкладну допомогу пацієнту з гострим періодонтитом.	1-5
35	Виконати реставрацію після ендодонтичного лікування.	1-5
36	Заповнити амбулаторну карту стоматологічного хворого на різні форми періодонтиту.	1-5

**Список синдромів та симптомів, які опрацьовуються під час практики
(згідно зі стандартом вищої освіти)**

1. асиметрія обличчя
2. біль у зубах
3. гіперестезія
4. головний біль
5. дефекти коронкової частини зуба
6. дисколорит зубів
7. диспропорція обличчя
8. набряковий синдром
9. назубні відкладення
10. норицевий хід
11. патологічна стертість зубів
12. патологічна рухомість зубів
13. флуктуація

**Список стоматологічних захворювань, які опрацьовуються під час
практики (згідно зі стандартом вищої освіти)**

1. гіперестезія
2. гіпоплазія
3. гіперплазія емалі
4. флюороз
5. ерозія твердих тканин зуба
6. клиноподібний дефект
7. стирання зубів
8. некроз твердих тканин зуба
9. дисколорити
10. травматичні ушкодження зубів
11. карієс
12. пульпіт
13. періодонтит

**Список фізіологічних станів та соматичних захворювань, що потребують
особливої тактики ведення пацієнта, які опрацьовуються під час
практики (згідно зі стандартом вищої освіти)**

А) Фізіологічні стани:

1. вагітність

Б) Хвороби крові та кровотворних органів:

2. анемії
3. гемофілія
4. лейкемії
5. тромбоцитопенічна пурпура

В) Серцево-судинні захворювання:

6. артеріальна гіпертензія

7. інфекційний ендокардит
8. вади серця
9. серцева недостатність
10. серцева аритмія
11. наявність кардіостимулятора
- Г) Психічні порушення:
 12. гострий психоз, в т.ч. алкогольний делірій
 13. епілепсія
- Д) Хвороби дихальної системи та середостіння:
 14. бронхіальна астма
- Ж) Патологія ЛОР органів:
 15. тонзиліт
 16. риніт
 17. синусит
 18. викривлення носової перетинки
- Ж) Хвороби ендокринної системи:
 19. цукровий діабет
 20. хвороби щитоподібної залози
- З) Патології скелетно-м'язової системи та сполучної тканини:
 21. системні васкуліти (геморагічний васкуліт)
 22. ревматоїдний артрит
 23. порушення постави
- Е) Інфекційні і паразитарні хвороби:
 24. ВІЛ-інфекція /СНІД
 25. вірусні гепатити
 26. дифтерія
 27. правець
 28. сибірка
 29. туберкульоз різної локалізації
 30. холера
 31. чума
 32. гонорея
 33. сифіліс

**Список невідкладних станів, які опрацьовуються під час практики
(згідно зі стандартом вищої освіти)**

1. асфіксія
2. гіпертонічний криз
3. гостра дихальна недостатність
4. гостра серцева недостатність
5. непритомність
6. колапс

7. кома
8. набряк гортані
9. набряк Квінкі
10. судоми
11. фізіологічні пологи
12. шок

**Список лабораторних та інструментальних досліджень, які
опрацьовуються під час практики (згідно зі стандартом вищої освіти)**

1. функціональна діагностика стану порожнини рота (люмінісцентна, реопародонтографія, стоматоскопія, капіляроскопія, вакуумна проба та ін.).

**Список медичних маніпуляцій, які опрацьовуються під час практики
(згідно зі стандартом вищої освіти)**

1. виконувати штучне дихання
2. виконувати непрямий масаж серця
3. фіксувати язик
4. здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі
5. промивати шлунок, кишечник
6. проводити транспортну іммобілізацію
7. проводити ін'єкції лікарських речовин (внутрішньом'язове, підшкірне, внутрішньовенне струминне та крапельне введення)
8. вимірювати артеріальний тиск

**Список стоматологічних маніпуляцій, які опрацьовуються під час
практики (згідно зі стандартом вищої освіти)**

1. ампутація пульпи постійних зубів
2. визначення кислотостійкості емалі зубів (ТЕР, КОШРЕ, СКТ-тест)
3. діагностичне використання барвників
4. екстирпація пульпи постійних зубів
5. електроодонтодіагностика
6. місцеве знеболювання при лікуванні стоматологічних захворювань різними методами (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове)
7. накладання та видалення тимчасових пломб і герметичних пов'язок при лікуванні карієсу, пульпіту, періодонтиту
8. накладання кофердаму
9. обтурація кореневих каналів постійних зубів різними матеріалами
10. пломбування каріозних порожнин постійних зубів різними пломбувальними матеріалами
11. покриття зубів лікувальними та профілактичними лаками, гелями, десенситайзерами
12. препарування та очищення кореневих каналів постійних зубів
13. препарування каріозних порожнин постійних зубів з урахуванням і виду пломбувального матеріалу
14. проведення інтрадентального електрофорезу

- 15.** пряме і непряме покриття пульпи
- 16.** шліфування та полірування пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів

Методи навчання

Традиційні методи навчання: словесні, наочні, практичні.

Словесні: розповідь-пояснення, бесіда, лекція тощо.

Наочні: демонстрація тематичного пацієнта та практичних навичок у місцях проходження практики, демонстрація амбулаторних карток хворих тощо. Обговорення ситуаційних задач, клінічних випадків, амбулаторних карток, карток вакцинопрофілактики дітей тощо.

Практичні методи: збір анамнезу, проведення фізикального обстеження хворого, оцінка результатів клінічних обстежень, складання плану обстеження хворих та плану лікування, диспансерного нагляду. Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Видами навчання виробничої лікарської практики є: практично-орієнтовані навички, універсальні алгоритми проведення СЛР, симуляційні (клінічні) випадки тощо.

На практичних заняттях передбачається:

1. алгоритм обстеження, діагностики та тактики інтерпретації тематичного хворого;
2. демонстрування практичних навичок;
3. відпрацювання удосконаленого алгоритму ситуаційних задач з невідкладної медичної допомоги тематичного пацієнта;
4. аналіз та інтерпретація отриманих анамнестичних, клініко-лабораторних, біохімічних, а також додаткових інструментальних результатів обстежень;
5. виконання медичних маніпуляцій та критерій параметрів симуляційної медичної ситуації.

Підсумкове оцінювання (залік)

Система оцінювання				
Підсумковий контроль (захист практики) Виробнича (навчальна) практика завершується Захистом практики. Оцінка за виробничу (лікарську) практику є сумарною оцінкою, що складається з чотирьох частин: - введення щоденника практики; - оцінювання рівня теоретичної підготовки (співбесіда з викладачем) (як правило три запитання); - оцінювання рівня практичної підготовки (демонстрація навичок на стандартизованих пацієнтів/манекені/муляжі/реальному пацієнті) (як правило три навички); - інтерпретація даних лабораторних та інструментальних методів дослідження (як правило три дослідження). До захисту практики теоретичної та практичної частини захисту практики допускаються здобувачі освіти, які не мають пропущених або відпрацювали всі пропущені дні практики та мають підписаний щоденник практики. Щоденник є основним документом проходження здобувачем освіти виробничої практики. Студенти зобов'язані за період практики кожен день записувати у щоденник все, що зроблено під час проходження практики. Записи в щоденнику завіряє керівник практики від бази практики та керівник практики від Університету. У щоденника розміщується цифровий звіт про виконані за час практики навички. У щоденнику проставляється підпис керівника практики від Університету, підпис керівника закладу охорони здоров'я та печатка закладу охорони здоров'я.				
Регламент проведення та критерії оцінювання захисту практики				
№ п/п	Складова (вид роботи)	Дескриптор	Балів	Всього
1	введення щоденника практики	Щоденник повністю заповнений відповідно до вимог. Матеріал викладений структуровано.	20	20
		Інформація вказана у щоденнику має неточності.	10	10
		Інформація вказана у щоденнику має значні неточності.	0	0
2	оцінювання рівня теоретичної підготовки (співбесіда з викладачем)	Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом і термінологією. Правильно та змістовно висловлює свої думки, дає вичерпні точні відповіді на поставлені запитання	10	30
		Здобувач освіти має ґрунтовні знання, але допускає неточності, окремі помилки у формулюванні відповідей. Не може викласти думку, але на запитання з підказками відповідає правильно.	5	15

		Здобувач освіти має прогалини в знаннях. Замість чіткого змістовного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Не наводить приклади.	0	0
3	оцінювання рівня практичної підготовки (демонстрація навиків на стандартизованому пацієнті/манекені/муляжі/ реальному пацієнті)	Здобувач освіти правильно виконав практичну навичку відповідно до алгоритму	30	90
		Здобувач освіти під час виконання практичної навички допускає неточності	15	45
		Здобувач освіти під час виконання практичної навички допускає значні та критичні помилки.	0	0
4	інтерпретація даних лабораторних та інструментальних методів дослідження	Здобувач освіти вірно час інтерпретує лабораторні або інструментальні дослідження	20	60
		Під час інтерпретації лабораторних або інструментальних досліджень допускає неточності.	10	30
		Під час інтерпретації лабораторних або інструментальних досліджень допускає значні та критичні помилки.	0	0

У відомості обліку успішності проставляються набрані здобувачем освіти бали за 200-бальною шкалою та оцінка в системі ECTS, загальна кількість годин за практику. А, В, С, D, Е виставляється здобувачу освіти, який не має пропущених та невідпрацьованих днів практик. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин, кредитів та оцінкою за практику за шкалою ECTS. В відомість викладач вносить оцінку у день складання заліку.

Fx* - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) НЕ перевищує 50% від загальної кількості годин практики;
- Якщо здобувач освіти під час захисту практики не набрав 120 балів.

F** - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) 50% та більше від загальної кількості годин практики;
- якщо здобувач освіти тричі не склав підсумковий контроль.

Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин (кредитів), набраних балів.

Система оцінювання / Grading system			
Бали за шкалою Університету / University grading scale	Оцінка ECTS / ECTS grade	Дескриптор / Descriptor	Зарахування кредитів / Awarding of credits
180 - 200	A	Відмінно / Excellent	Зараховано / Passed
170 - 179	B	Дуже добре / Very Good	
160 - 169	C	Добре / Good	
141 - 159	D	Задовільно / Satisfactory	
120 - 140	E	Достатньо / Sufficiently	
100 - 119	Fx	Незадовільно - з можливістю повторного складання підсумкового контролю / Unsatisfactory with possible re-passing of final assessment	Не зараховано / Failed
1 - 99	F	Незадовільно - з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Unsatisfactory with the mandatory repeated study of discipline	
Методичне забезпечення			
1	Амбулаторні картки пацієнтів, набори клінічних методів дослідження, тестові завдання, ситуаційні задачі, список практичних навичок;		
2	Питання до заліку, клінічних ситуаційних задач, список практичних навичок, набори клінічних методів дослідження.		
3	Накази МОЗ України		
4	Навчально-методичні посібники та підручники відповідно до списку рекомендованої літератури.		
Інформаційні ресурси			
Основна література	1) Терапевтична стоматологія: підручник у 4 т. Т. 1 Пропедевтика терапевтичної стоматології / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова та ін.; за ред. А.В. Борисенка. – 4-е вид., переробл. та допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2020. – 456 с. 2) Терапевтична стоматологія: підручник: у 4 т. Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова та ін.; за ред. А.В. Борисенка. – 3-є вид. – К.: ВСВ “Медицина”, 2020. – 592 с.		
Допоміжна література	1) Авдєєв І.П. Актуальне законодавство в стоматології / І.П. Авдєєв, Т.В. Бяглик, Т.В. Накряха. – Харків: Авеста, 2009. — 544 с. 2) Біохімія органів ротової порожнини / [Л.М. Тарасенко, Р.Я. Юхновець, В.К. Григоренко та ін.]. – Полтава, 1994. – 89 с.. 3) Галузевий медико-економічний стандарт надання стоматологічної допомоги на I, II та III рівнях: Амбулаторна допомога / [К.М. Косенко, Ю.М. Бахуринський, В.Я. Скиба та ін.]. – Одеса: Астропринт, 2000. – 384 с.		

	4) Кльомін В.А. Комбіновані зубні пломби / В.А. Кльомін, А.В. Борисенко, П.В. Іщенко: навчальний посібник. – Харків: Фарматек. – 2010. – 335 с. 5) Ковальов Є.В. Обстеження хворого та діагностика одонтопатології в клініці терапевтичної стоматології: навчально-методичний посібник / Є.В. Ковальов, І.Я. Марченко, М.А. Шундрик. – Полтава, 2005. – 124 с. 6) Ковальов Є.В. Періодонтит: навчальний посібник / Є.В. Ковальов, М.А. Шундрик, І.Я. Марченко. – Полтава, 2004. – 161 с. 7) Машенко І.С. Лікування і профілактика карієсу зубів: навчальний посібник / І.С.Машенко, Т.П. Кравець. – Дніпро: АРТ-Прес, 2003. – 307с. 8) Мельничук Г.М. Практична одонтологія: курс лекцій із карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту і періодонтиту: навчальний посібник / Г.М. Мельничук, М.М. Рожко. – Івано-Франківськ, 2003. – 392 с. 9) Ніколішин А.К. Флюороз зубів / А.К. Ніколішин. – Полтава, 1999. – 135 с. 10) 11) Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій / [В.І. Герелюк, Н.В. Нейко, В.В. Материнський, О.П. Кобрин: навчальний посібник. – Івано-Франківськ, 2002. – 95 с. 12) Фармакотерапія в стоматології: навчальний посібник / В.І. Герелюк, Н.В. Нейко, Т.Д. Павлюк, В.В. Материнський. – Івано-Франківськ, 2001. – 58 с.
Інформаційні ресурси	https://onlinelibrary.wiley.com/journal/13652591 http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1600-0714 https://library.gov.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://ek.library.nmu.ua http://medstandart.net/browse/1615 https://www.omicsonline.org/journal-dental-pathology-medicine.php https://www.omicsonline.org/scholarly/oral-pathology-and-microbiology-journals-articles-ppts-list.php http://www.jomfp.in/